

יומן המשק 2 שנים 1937 - 1940

YHM2

עמוד 2 ביומן

חלוקת החברים לפי הענפים

1 2 3 4 5 6 7 8 9
ברפתות: נפתלי, משה, יופן, הילל, שפיצר, עזרא, זאב, מיכאל, ש. גבירץ
דבורה, רבקה, שושנה, גבריאלי, שלמה, דן, בני.
לול: מלכה, חנה חיותה, גולדה.

1 2 3 4 5 6
תנובה: משקה, אלברטל, קופר, קרייטי, דוניה, רחל.
עבודה צדדית: שמואל, צבי רייכנשטיין, יוסף, יונה, אתיה.
משרד: מוזל, יוסי, דוסיה.
אוטו: יצחק, ישראל, שיקה.
ירקות: בן-חיים, אלי, גדעון.
בנטיעות: יוסקי, יצחק, אריה, אברהם, אדיה. (אדז'ו) – אסתר בירק
מכונות: בן-ציון, ליסר.
בניין: רגנבויוגן, דורנפלד, בודנהימר, יהוד'ל
הספקה: פישמן, שלום
עגלונים: דרייר
רזרבה: אפרים, ש. פלק, זאב וולך, מטליה, דבורה.
שירות בנוער: לאה, שיקה
במטבח גדול: שולמית, שולמית, לנה, אווה, מרים, שרה ברזילי, טובה, גרמן, מ. ברנפלד, צינקובר.
במטבח קטן: ציפורה עליזה, לאה.
מתפרה: סוניה, זלטה, שיינדל'ה, מינה, אסתר, נטקה.
גן ובית-ספר: חיה, סלה, טובה.
טיפול: פסיה, רבקה, לאה, תקוה.
מכבסה: אבא של יהודה. (שפיצר הזקן)

YHM2

עמוד 3 ביומן

מספר חברי הקבוצה

(1) כבר הרבה שנים שהמשק שלנו נמצא במצוקה מחוסר עובדים. לא תמיד, וגם לא כל החברים מרגישים שהחוסר התמידי באנשים גורם לעכוב גדול בהתפתחות המשק. ויוכל להיות שמסבה זו היתה גם סבלנות יתרה לקבוצה לדחות את פתרון השאלה לימים יבואו.
כל הרגל נעשה לטבע. והנה לטבעי נעשה הדבר שלכל דבר קטן וגדול, מזמינים פועל בעל מקצוע. נוצרה תאוריה שזו היא גם הדרך הכי זולה וכה.

עוד אנחנו באמצע הטפול בקניית הקרקע לירק ברחובות, וכבר מסופרת בדיחה על חשבוננו, שאנו נצטרך להיות מעוניינים על מחיר יום עבודה מסוים במושבה, כי הלא בטח נעבוד עם פועלים שכירים. ואת הבדיחה הזו מספרים אנשים אשר יד להם במרכז החקלאי ובהסתדרות...

לא ביום אחד ולא על ידי מאמר אפשר לתקן את פני הדברים. אני תקוה שסוף סוף הקבוצה תתפנה קצת ותקדיש את הזמן המתאים לשם ברור הדברים, ומה שיותר מוקדם תקדיש זמן לברור, הרי זה יהיה לטובתנו. מהלך העבודה

(2) הרבה מאד השתננו בעבודה במשך השנים האחרונות. היחס לחצי יום עבודה עכשיו, הרבה יותר קל מכפי שהיה פעם. לפעמים, נוסף ליום עבודה ארוך וקשה, היה גם מקום לדבר על התאמצויות נוספות בתקופות שונות. אפשר היה להשפיע, והיו גם כאלה אשר היו מושפעים ונשמעים. אני חושב שנעזרנו עם הדעה הכללית הרווחת אז בקבוצה. בכל פינה נשמעה הדעה איך להגדיל את התוצרת, להרבות את מספר השעות, להיות יותר פרודוקטיביים. כולם היו שמחים להזדמנות שנתנה להם לעבוד דווקא בעבודה קשה, לעזור ולהיעזר. הסבה לכך היתה שכולם היו פחות או יותר שוים, גם בכוחות וגם בהבנת הדברים.

מספיק שכל אחד יחשוב כמה אנשים נמצאים בתנאים מיוחדים, ואין הם באים בחשבון כלל וכלל להרבה עבודות. חלק חברים שמפאת מצב בריאותם, מוכרחים להסתלק, אפילו נגד רצונם, מסוג ידוע של עבודות. וחלק חברים אשר חושב את זמנו ליקר מאוד, ומסיבה זו הוא מוציא את

YHM2

עמוד 4 ביומן

עצמו מהכלל ואין הוא כמעט שותף להרבה עבודות שהם נחשבים לסוג ב'. כל ענפי העבודה הקבועים התרחבו וגדלו, השרות בענפי בית גם כן גדלה, וכמו שצינתי לעיל הרבה השתנה במשך השנים הללו:

עבודת הכורות לפעמים ועכשיו, מסדר עבודה לפעמים והיום, עבודה האקונום לפעמים ועכשיו, אנשים אשר עובדים בעבודה צדדית הם גם כן מוציאים את עצמם מהכלל של חברים מהשורה. ובו בזמן העבודות בלי שם ומקצוע לא הוקטנו אלא להיפך התרבו: הסחיבות השמירה עגלונות עדורים בורות חצר, הוצאת זבל ועוד הרבה הרבה עבודות. את כל זאת יש למלא ויש גם הרצון שזה יעשה בסדר ובזמן. ובתנאים של עכשיו קשה מאוד לאחד את הקצוות.

המצב בעבודה

אם כי אנו מסדרים ערב ערב את העבודה, אבל אנו משתדלים ככל האפשר לספק כל ענף וכל פינה ככל האפשר ובהסכם, אין הרצון ערב ערב לבכות על המצב ולספר לחברים על הקושי. באחד העיתונים "בפינתנו" סקרתי על העבודה מזמן המאורעות, ולדעתי עשו את המקסימום בשדה וגם בבנין.

החדשיים האחרונים היו קשים מאוד: א) הקושי נגרם על ידי החורף הקשה והלא נורמלי. סוג ידוע של עבודות אי אפשר היה לעשות. ב) נוסף לזה המחלה שחדרה אלנו זה חודש ימים, וביחד עם זה הרבה חברים נמצאים מחוץ למשק: צלניק, צבי, אפרים, יונה אשר מלא בזמן האחרון תפקיד בחצר, ויכול היה גם לעזור בכורות, גם הוא מחוץ לעבודה במשק.

המחלה בשבוע העבר: היו 66 ימי מחלה 11 איש ביום.

השבוע 57 ימי מחלה 9 איש ביום.

המספרים הללו כבר מספיקים בשביל לברר את המצב. תמונה יותר ברורה יוכלו החברים לקבל מהמספרים כדלקמן:

YHM2

עמוד 6 ביומן

27/2

מהנעשה השבוע

בעבודה

בשדה: גמרנו את כל נטיעת עצי פרי. נטעו לערך 550 עצים חדשים, 150 מלואים. גמרנו את כל נטיעת הגפנים. גזום השזיפים. יום אחד עבדנו בזמור הכרם. סה"כ השקיעו השבוע: 13.4.8 ירקות: 5.4

בניינים: גמרו בהחלט את החצר מהרפת של הנוער הציוני. את הסדור הפנימי של הרפת החדשה. חפרו בורות לחצר. יצקו את השוקת.

21 סך הכל המשיכו בעבודת חדר המחלבה.

הלול: נתנה העזרה המקסימלית וגמרו את כל הסדורים בכל הלולים. לערך בעוד יום יומיים, גם לול ח' יהיה מסודר ומוכן.

57

מחלה וחופש:

ברפת:

חלב ברפת ד' 75 ליטר

500 המרכזית

850 למטה

14.25 סה"כ

הבדיקות של נקיון החלב השבוע יותר טובות.

בלול: סך הכל ישנם 1000 ביצה ביום.

המחיר לביצים סוג א': 390 מא"י

אתמול מנו את הלולים של פח וד' והתברר שחסרים בלול פח לרגלי ההר 110

בלול פח החלק השני - 75

בלול ד' - 65

סה"כ 250 עופות

העופות הללו נגנבו במשך 6-7 השבועות האחרונים.

YHM2

עמוד 7 ביומן

הימים 27/2-4/3

בעבודה התקדמנו בזמור הכרמים. בעוד שנים שלושה ימי עבודה נגמור את הזמור. הורדת הזמורות מתנהלת בכבדות. יותר מחצי כרם עדין לא אסף.

בנטיעות בעדורים בכרמים הקימים עדיין לא התחלנו. יש מקומות שהעשבים כסו את הגפנים. האדמה מתקשה והעדור יהיה קשה מאוד אם לא יוסיפו לרדת גשמים. ביחד עם הנוער השקיעו לערך 10 ימי עבודה. בעקר עדרנו את הנטיעה החדשה. האדמה שם קשה ויבשה. בגזום עצי פרי השבוע כמעט לא עסקנו. אנו גמרנו רק את השזיפים, מה שהיה תכוף ביותר. את התפוחים עדין לא התחלנו. סך הכל השקיעו עבודת מבוגרים 14 ימי עבודה. בחרישה הכרם קבל רק חריש אחד, ויש הכרח לתת את החריש השני. עצי פרי קבלו חריש ראשון לכוון אחד. עמק הזיתים עדין לא חרוש.

בירקות גמרו לחרוש פעם אחת את כל האדמה המיועדת לירקות. יש צורך להתחיל בחריש שני. בעדורים כמעט גמרו לעדור הכול.

בבניינים גמרו בהחלט את חדר המחלבה ברפת החולה. הכינו ברזלים לגדרות של הרפתות: רפת פח ורפת ד'. תקנו את החצר ב"רפת החולה", ועסקו בתקונים שונים. אנשי הבנין השבוע היו גם עסוקים בהורדת הספקה וסדור המוטור על יד המעין. השבוע סוף סוף העבירו חזרה את המוטור, ומיום חמישי בצהריים נותן מים. המוטור עובד בקושי, ובקשר עם זה הוא בטח מעביר פחות מים לבריכות. השקיעו לערך 12 ימי עבודה.

YHM2

עמוד 8 ביומן

בלול כל השבוע עובד בן ציון בסדורים. גמרו לסדר את לול ח' והעברו עופות לשם. מספר ימים עבד עוד בחור נוסף, בקשר עם עבודות העונה. עם כל התכניות המרובות לבניינים, השבוע לא רק שלא עסקנו בהם אלא גם לא טפלנו בהכנה לשבוע הבא. יש להצטער שברור בשאלות העבודה נדחה משבוע העבר לשבוע זה. הרכוז המדומה לא יצא לפועל, כי מספר מצומצם של חברים שהיינו השבוע לא אפשר כל ריכוז אם כי ימי מחלה השבוע היו רק 36 ושליש, וחופש 2.5.

לשבוע הבא

יש הכרח להתרכז בעדורים. יש גם הכרח להוציא לפועל חלק חשוב מעבודות העונה, כמו ריסוסים וגיוזום חלקי. יש לקבוע באיזה צורה אנו נגשים לגמר הבניינים והתחלת הבניינים החדשים. השבוע אני גם חושב להקים את החדר על ההר של הסנטוריום. הלול גם השבוע יהיה זקוק לבן ציון בשביל סדורים. ונוסף חצי איש ביום הראשון לעזרה. רפתנים שאלה זו הולכת ומחמירה. היתה תקופה די ארוכה שלא הרגישו בקושי מיוחד.

שאלת הרפתנות עוד יותר קשה לפתור בבת אחת משאלות עבודה אחרות. יוכל להיות כי הנוער העובד אשר הוחלט עליו לבוא אלנו, יקל במקצת בעבודות שונות אבל ביחס לרפתנים צריכים לדון במיוחד.

YHM2

עמוד 9 ביומן

אינפורמציה ומשק החצר

בלול: יש לערך 1000 ביצה ביום.

התפתחות הדגירה משבע רצון. (הדגירה הראשונה לפני ששה שבועות).

בעוד שבועים שוב יוציאו מהאנקובטור אפרוחים.

בכלל חושבים עוד להדגיר פעם אחת וסוף הדגירה תהיה באמצע אפריל.

רפתות רפת ד' 75 ליטר חלב, כמו בשבוע העבר.

מרכזית 470 " " , הפחתה קטנה.

הרפת למטה 870-880 ליטר חלב.

נקיון החלב - השבוע הבדיקות גרועות. הפר הקודם מהרפת למטה נמכר לבשר. הרפת החדשה מפה

סך הכל התקבלו מהולנד 9 פרות. מהן 1 חשודה במחלה פנימית, והעבירו אותה לחצר של העגלות על יד הלולים. קרוב לודאי שיוציאו אותה לרפת המרכזית. הפרה הזו גם נקנתה יותר בזול (40 לירות). עוד פרה עומדת לחוד: בגרז' של קבוצת במעלה, אבל אין נראים סמנים מיוחדים של מחלה, ובעוד מספר ימים היא תשוב לרפת. ההמלטה הראשונה מהטרנספורט הראשון תהיה בעוד שבועים. במשך חודשיים הן צריכות כולן להמליט.

YHM2

עמוד 10 ביומן

פרינציפ של עבודה עצמית

את הסעיף "עבודה עצמית" לא על נקלה אפשר להסביר. לאמתו של דבר, אין הסעיף הזה זקוק כלל להסברה: כל אדם צריך לעבוד רק בעצמו ולספק את כל צרכיו על ידי עבודתו הוא. זוהי תורת העבודה העצמית על רגל אחת.

אבל לי נדמה שאנו (הכונה אנו כל הקבוצות), שומרים בהחלט על הפרנציפ של עבודה עצמית, אם כי יש ואנו מקבלים פועלים לעבודה זו או אחרת. אנו מקבלים פועלים להכשרה, מקבלים נוער מסוג זה ואחר, מעסיקים אורחים וקרובים. ובכל זאת לדעתי הקבוצות החקלאיות שלמות בהחלט במלוי הסעיף הזה. ההגדרה שלי על עבודה עצמית: לעבוד בעצמי, לא להיות על חשבון השני ולא לנצל את אף אחד. ואני מתיחס לפועל או העוזר, שעוזר לנו להציא סוג ידוע של עבודות במשק הקבוצתי, למשך תקופה מסוימת. כמו שהנני מתייחס לחבר אשר עוזב את המקום ואני מקבל אחר במקומו ושוב לזמן קצר. במשק הפרטי המצב אחר לגמרי. שם החובה על בעל המשק להעריך את יכלתו ואת כוחותיו, ולפי זה הוא צריך להתאים את המשק. אין הוא עוזב את המשק שלו, ובמקרה של מחלה או מקרים מיוחדים הוא בלי כל ספק רשאי בהחלט לקבל עזרה. המשק הקבוצתי לא מוגבל בהקף. הוא מנצל כל הזדמנות בשביל לגדול ולהתרחב, ועליו להתחשב אם פעם יעזבו את המשק חברים. בכלל המשק הקולקטיבי אף פעם לא מצמצם את הקף הגדול שלו, אם כי הוא יודע למפרע, שהרבה פעמים הוא ימצא במצבים קשים. אבל המצב הקשה לרוב רק זמני, כי לעתים קרובות באה תגבורת של כוחות על ידי צנורות שונים, והוא ממשיך את דרכו הלאה.

הרבה יותר רצוי ונעים להוציא לפועל את כל העבודות על ידי כוחות פנימים ולא להזקק לפועלים מהחוץ: א) מטעמים כלכליים, אין אפשרות למשק להחזיק פועלים פשוטים ובעלי מקצוע. התשלומים לחברים הללו במזומן, וחבר אחד מהפועלים מקבל משכורת של 2 או 3 פועלים של המשק. ב) אין אנו יכולים להופיע בתור קבלנים ונותני עבודה שזה לעתים גורם לאי שלימות ואפילו אי נעימות. אני גם בפרינציפ וגם להלכה נגד קבלת פועלים שכירים. אני חושב שאנו צריכים להיות מספר מתאים של חברים, אשר יוכלו בכבוד לספק את דרשותנו: פלוגה קבועה לבנין על סוגיו השונים, ואין לדבר על מספר חברים אשר יוכלו לעבד ולפתח את המשק. צריכים להמצא מספר חברים יותר מכפי הדרוש

YHM2

עמוד 11 ביומן

שיעבדו בעבודה צדדית, ולזמן הצורך לעונות ידועות הם באים לעזרת למשק. וכך בתנאים אלה אפשר לשמור על הפרנציפ של הוצאה לפועל כל העבודות במשק על ידי חברי המשק. המצב הנוכחי למיותר להסביר את המצב המגוחך שאנו נמצאים בו כבר הרבה והרבה זמן. לא אברר את הסבות, למה ומדוע הגענו למצב זה. לא אסיפה אחת ולא מכתב אחד ביומנים השונים נכתב כבר על חשבון זה. העובדה היא, שאנו עכשיו גם לפי דעת המצמצמים, מעט מאוד חברים. אנו בקושי רב מאחדים את הקצוות. תמיד עובדים תחת לחץ. לרוב לא מוצאים את העבודות לפועל. דחיות על גבי דחיות. בכל חושי אני מרגיש עד כמה חוסר פעולה, אי התקדמות במשק, מנוונת את המשק וגם את החברים. יש עשרות דברים אשר מאליהם מתבקשים שיעשו אותם. כל דחוי גורם לנו הפסד כספי אם זה קשור בענפי משק, גורם לנו לאי נעימות בחיים. אם זה קשור בשכלול תנאי החיים. ובכל זאת חברים לא מוצאים די עוז וכוח להאיץ ולהעמיד את השאלות בזמן וכאילו גם הם בעד דחיה. החורף היה קשה מאוד לעונה החקלאית. שבועות שלמים לא יכלו לעבוד בשדה. הפרדות עמדו כמעט חדשים באורוה מבלי שאפשר היה לחרוש. לבסוף בא שנוי פתאומי במזג האויר. פסקו הגשמים והרטיבות מתאדה, העשבים גדלים ומוצצים את שארית הרטיבות. הם גם מנצלים את חומרי המזון של הקרקע, אשר היו מיועדים לצמח: (גפן עצי פרי ועוד) על ידי הזבלים שזיבלנו. נוסף לגורמים שנגרמו על ידי הטבע, פרצה פשוט מגיפה אצלנו. חלו ילדים וחלו גדולים, 65 ימי מחלה בשבוע. היו ימים שלא היו 3 - 4 בחורים אשר יוכלו לעבוד רק בפרדות וחצי מהם עמדו באורוה בזמן שאפשר היה לחרוש. המשק והחיים דורשים את שלהם. העונה הזו היא בדיוק העונה לחלק חולים אשר זקוקים לרפוי, והנה שלושה מהם היו בטבריה. אי אפשר להזניח חלק ממשק הבית. ונשאלת השאלה אם אי אפשר לקבל עזרה על ידי קבוצה שכנה, בשביל להספיק עקור את העשבים הגדלים. האדמה שהיתה רטובה מאוד, והיתה דרוכה במשך ימות הגשמים התקשתה, וכל יום העובר מבלי שיורדים גשמים, עושה יותר את האדמה לקשה.

YHM2

עמוד 12 ביומן

ויש מקומות שמכים במעדר כמו בברזל. והנה חברים מחליטים לא לקבל את העזרה בשביל לא לפגוע בפרינציפ של עבודה עצמית. חברים מדברים על התאמצות פנימית ועל רכוז, ובו בזמן הם למפרע מודיעים שהם לא יכולים לותר מעבודתם הם שום דבר, כי כל אחד עובד בתנאים מינימליים.

בכאב אפשר היה להקשיב איך חברים בקלות מצדם מציעים לדחות לעוד שבוע. יש לסלוח לחברים הללו אשר מסבה זו או אחרת מצאו סבות לדחיה, כי הם פשוט רחוקים מהמציאות שלנו. אני בתור מסדר עבודה, דחיתי את השתילה וחשבתי: אולי ירד גשם והעידור יהיה יותר קל. אני לא יכול להבין מדוע יצחק בודנהיימר צריך לעבוד בעדור דוקא, ופועל מירושלים יעסוק בסדור חשמל ויקבל 40 גא"י ליום. מדוע נהיה כל הזמן זקוקים לברגר שעובד כמעט כל הזמן בתקונים. למה יצטרכו כעבור שבוע או שבועים להתעורר, ובחפזון לגשת לבנין הפּרְיָה וסידור השקתות, ודוקא בשביל זה להביא פועלים מהעיר ולשלם 70 גא"י ליום, בו בזמן שיוסף רגנבויגן ויהוד'ל יכלו לעשות את העבודה הזאת לאט, להוציא אותה לזמן בלי למהר ומדוע שיצטרכו לשלם מחיר גבוה ליום עבודה ובמקום זה לקבל באופן מרוכז מספר ימים לעזרה בעידור, וגם את העבודה הזו לגמור בזמן ובזול.

אין אני לוקח אלי לתת תשובות על כל השאלות הללו וישאר לו כל אחד בדעתו. הייתי כבר רוצה מאוד שנעשה הכול מתוך מחשבה, שנעבוד לאט, ושנוציא את העבודות בזמן. כבר הגיע התור לכך ששלושת הדברים הללו יקוימו... אלה ואלה שומרים על טהרת העבודה העצמית. השאלה רק הדרך של מי הנכונה והמתאימה. באיזו דרך נמנע יותר מלפגוע בפרנציפ. יש משקים אשר פחות מדברים על עבודה עצמית ובפחות עזרה משתמשים מהחוץ, ויש אשר הַעֲרַב וְהַשְׁפֵּם מדברים ודוגלים בשם הפרנציפ הזה, והפועלים הזרים לא יורדים מהשולחן. בין המשקים האלה אפשר למנות אותנו.

יצחק 12/3/37

YHM2

עמוד 13 ביומן

אינפורמציה על העבודה במשך שבוע 7-13/3/37

כידוע הוחלט השבוע על ריכוז מכסימלי בעבודות שדה. ולשם זה החליטו גם שהנוער הגרמני יעבוד כל היום. נוסף לעבודות השדה הוחלט גם על גמר הרפת של פח.

מהנוער עבדו כמעט בקביעות:

24 = 4	יום מבוגרים,	4	למשך כל היום	<u>בירקות:</u>
38 = 18	מבוגרים,	15	לפעמים	<u>בכרמים:</u>
19 = 9	מבוגרים,	10		<u>עצי-פרי:</u>
24 = 12	מבוגרים.	12		<u>בעגלונות:</u>
	11 ימי חופש.	35 ימי מחלה.		<u>חופש:</u>

בענף הירקות: כל יום העסיקו זוג פְרָדוֹת וכמעט גמרו שנית את כל העבודה בפעם השניה.

בפלחה: עסקו בכל עיבודי העונה.

את החציר עדין לא התחילו לקצור, אם כי היה מוחלט שביום שלישי מתחילים בקציר. את הקציר יתחילו כפי הנראה ביום ראשון.

בכרמים: הספיקו לעדור 1/3 כרם. העידור קשה והתוצרת קטנה. ההמבורגי מתחיל להתעורר.

זמור: אם כי יש חלקה קטנה שעדין לא זמורה, אבל השבוע לא יכולנו להתפנות לכך. השבוע יש בהחלט לזמור אותה. לערך יש להשקיע 5 ימי עבודה.

איסוף זמורות: אספו את כל הזמורות אבל עדין לא קשרו אותן בחבילות לרגלי זה שלא רצינו לקחת אנשים מהעדור, שגם בלי זה היו מעטים.

מריחת הגפנים: לאחר שהביאו סיד ביום חמישי וששי מרחו את הגפנים נגד מחלת הסוכר. העבודה הזו מתקדמת מהר, כי המריחה בשנה העברה הועילה 75%. יש תקווה שנוכל להפתר ממחלה זו שגרמה לנו הפסד לפני שנתיים 45% פרי התקלקל.

בחרישה: המצב רע מאוד. חורש רק פָּרָד אחד. החרישה קשה, לא נראית גם אפשרות להתקדם בחרישה בשבוע הבא.

עצי-פרי: עסקנו בגזום עצי פרי. יש עוד לגזום את התפוחים מהעמק המזרחי והשזיפים האירופיים בעמק הגדול. חלק מהתפוחים כבר בבלוב.

YHM2

עמוד 14 ביומן

רסוסים: עשינו את הרסוס עם שמן שהוא הכרחי לפני הבלוב.

בחרישות: את העמק המזרחי חרשנו לפני השני הכוונים. את העמק הגדול התחלנו לחרוש בכוון השני. כל הנטיעה החדשה זקוקה מאוד לחרישה. בקשר עם העמדת עמודי חשמל דקו באופן נורא את האדמה. העמק המזרחי חרוש רק לצד אחד והעשבים גדולים למדי. אם גם בשבוע הבא ימשיך לחרוש זוג כל היום נעבור חצי השטח ורק בעוד שבוע נגמור את החרשה ההכרחית, מבלי לקחת בחשבון על יד הגדרות ובעמק הזיתים, השזיפים על יד הכביש.

מצב הפריחה: על השזיפים היתה השנה פריחה רבה. על רוב העצים הפריחה כבר בנשירה. והתחילה החניטה. שום הפרעות מהטבע לעת עתה לא היו. בשנה העברה שלוש פעמים היה ברד בזמן הפריחה המלאה. בעדור: ההתקדמות בעדור אטית. אפשר להגיד שעדיין לא התחילו בו. העשבים מזיקים מאוד לעץ בזמן פריחה. בקשר עם בא הנוער החדש יוכלו להתקדם השבוע בעדור. העדור בעצי פרי בלי כל ספק יותר קל מהכרם, חוץ ממקומות מיוחדים. בעצי פרי על יד הכביש ועל יד כל השורות שהם נמצאים באורך הגדרות. בבנין: הכניסו את העמודים בחצר של רפת הפחים (חסרים עוד שנים שלוש עמודים). הניחו את השוקת והתחילו להכין שרשרות לפרות שצריכות לבא. העבודה בחצר עדין מרובה. יש צורך לסקל אותה לבנות גדר בארך הכביש לגמור את בנין הקיר לצד מזרח, להקים חדר מחלבה ולנקות סביב הרפת. שום הכנה לבנינים חדשים לא נעשה במשך השבוע. בלולים נגמרו כל הסדורים, ובן ציון יוכל להיות משוחרר בשבוע הבא מהלול. בחצר - לרגלי מחלת משה'ה הסתפק רק בזה שהוציאו את האשפה ושום עבודה לא נעשתה.

YHM2

עמוד 15 ביומן

אנפורמציה ממשק החצר

בלול ההטלה היומית 1050 ביצה.

ממחר המחיר לסוג א 440 מא"י עליה של 50 מא"י על כל 100 ביצים.

השבוע הוציאו 940 אפרוחים מהאנקובטורים, יצאו 68%.

הדגירה מתפתחת טוב אם כי המחלה משנה העברה נמצאת בלול אבל אין מקרי מוות בין האפרוחים.

לאחר שגנבו משני לולים 250 עופות, מנו שוב השבוע את העופות בלולים הללו לא חסרה אף עוף אחת.

כפי הנראה שהגיבות קשורות עם השמירה הטובה. כל שבוע ימנו את העופות מלול אחר.

רפתות: מרכזית – 470 ליטר חלב ביום. מהרפת המרכזית שוב ירדה פרה לרפת למטה.
רפת ד 115 " " . התחילו המלטות.

מהרפת המרכזית שוב ירדה פרה לרפת למטה השבוע.

רפת למטה 1025 ליטר חלב.

סה"כ - 1610 ליטר חלב

בדיקת החלב גם השבוע לא טובה. (זה השבוע השני שהבדיקות לא טובות).

השבוע הפילה ברפת למטה פרה, "ימיה", שרק לפני חזשיים ירדה מהרפת המרכזית.

כוורות: מסכת הקור הפריחה התאחרה. הדבורים סבלו.

בזמן האחרון יש שנוי לטובה. הרדיה תהיה בפסח. עדין מוקדם לנחש את תוצאות הרדיה.

YHM2

עמוד 16 ביומן

תכנית המטעים

(זה שלושה חדשים שתכנית זו נמסרה לפרסום למערכת פינתנ". לאחר הפסקת העתון אני מפרסם אותה בשבועון).

עוד לפני חמש שנים כשנכנסתי לענף עצי פרי, העמדתי לפני ולפני הקבוצה את שאלת קיום הענף והשפעתו על כל חיינו ועתידנו המשקיים. אף פעם לא העמדתי את הדגש על האדם המטפל, אם כי אין לבטל את הגורם הזה. הקבוצה תמיד תמצא את האנשים המסוגלים אם רק ימצא אצלם הרצון.

הקושי בענף הזה בזה, שהקבוצה לא מרגישה, כפי הנראה, בצורך המשקי הזה. במשך מספר השנים, שאנו עובדים במטעים, הייתי מלמד זכות על הענף לא רק מפני שאני אוהב את העץ והגפן בגלל יפם, אלא מפני זה שתמיד עומדת לפני הפרספקטיבה הכלכלית, הרנטביליות של הענף, היכולת המשקית האובייקטיבית שלנו והדאגה לעתיד קיומנו.

בשביל זה השתדלתי קודם כל להוכיח את החיוב שבדבר, אף בכרמים העזובים שלנו ועל אף התנאים הרעים, הבאנו גם אותם למינימום ידוע של הכנסה. אבל אין ללמוד מן הכרמים האלה. כפי שכבר פעם צינתי על הכרמים האלה למלא בשבלנו תפקיד מעבר, ועלינו לעבד לנו תכנית מינום של מטעים והיא: אנו מוכרחים להגיע במשך לא יותר משלוש שנים ל 100 דונם כרמים ומאה דונם עצי פרי. בכדי לשמור על קיומו להמשיך לנטוע מדי שנה בשנה 10 דונם מטעים: גפנים ועצי פרי, בכדי לחדש את השטחים שהזדקנו או פסקו מלתת פרי מגורמים שונים. המטעים האלה, (200 דונם), צריכים להשתקף במאזן ההכנסות שלנו ב 2000 לירות. אם תהיה ההכרה בנחיצות של הגשמת תוכנית זו, ימצאו גם העובדים שיוכלו לעבד אותם. ההכרה יוצר את האפשרות. מגמתי במאמרי הפעם - לברר את הצורך במטעים בקרית ענבים, היקפם ורנטביליותם.

בראשונה – למצב המטעים הקיימים:

הכרם: יש לנו 40-45 דונם: 10-11 דונם המבורגי, 7 דונם תמר מורכבים על כנה לוט (על החלקות על יד הכורות), 10 דונם שסלה סביב הסוכה

YHM2

עמוד 17 ביומן

אלה בלי ספק ישלמו לנו שכר יום עבודה הוגן.

מה שנוגע לתמר המורכב על כנה 3309 המשתרע על החלקה העליונה והחלקות הסמוכות לה, לחלקות סטמבולי מעבר לבית הגדול, וחלקות שסלה בסביבות הפיננס, 15 דונם לעקירה, יוצא אפה שכרמים ישנם רק 25 דונם, ואת העשרים דונם השניים אנו לא עוקרים רק מטעם "מה יאמרו". אחרי 15 שנים של עבודה אנטנסית במשק שיסודו מטעים יש רק 27 דונם כרם בגיל של 12-13 שנים.

עצי-פרי המצב בעצי פרי תוקן קצת בשנים האחרונות. המטע בעמק המזרחי נמצא בתקופת הפוריות, אמנם יש להחליף איזה עצים, אבל השטח הזה 12 דונם נותן לנו הכנסה 130 לירות. אני תקוה שהוא יחזיק מעמד עוד מספר שנים. בעמק הגדול על יד הכביש ההכנסה אפסית, אבל אני חושב שגם כאן נגיע למינמום הדרוש. רובי העצים בסביבה היא, יאפשר להשביח שם את הטפול והשמירה.

בעמק המזרחי יש בערך 8 דונם בגיל של 5 שנים. השנה יתחילו לשאת פרי.

ב-1934 נטענו 10 דונם ב- 1935 9 דונם, סה"כ עד שנת 1936 ישנם 42 דונם. בשביל להגיע לנורמה הקבועה 100 דונם במשך שלוש שנים אנו צריכים לנטוע 20 דונם בכל שנה. באופן כזה נקבל את ההכנסה המכסימלית כעבור שבע שנים. בכדי שההכנסה הזו תהיה יציבה, נצטרך לנטוע כל שנה 7 דונם. ברור שההכנסות תהינה רק מחצי השטח. ואם התוכנית הזו לא תוצא לפועל ההכנסות מענף עצי פרי תהינה אפסיות, ותתקיים נבואת בעלי ההיגיון המעשי.

בכרמים הכנסה כעבור שלוש שנים

קימים 27 דונם. חסרים לנו 75 דונם. עלינו לנטוע 25 דונם בכל שנה, וכעבור 10 שנים נקבל הכנסה מלאה ממאה דונם. תוספת נטיעה בכל שנה, כדי לשמור על הקים – 5 דונם. את המשתלות נקיים לשם ספוק התצרוכת העצמית וגם לשם מכירה יזומה. הכנסתן 30 – 40 לא"י בשנה.

חלקות הנטיעה: לכרמים

שטחים שנטעו בשנה העברה והשנה	12 דונם
ההר הצפוני	15 דונם
בשטח הכרמים הישנים	20 דונם
חלקות קולקציה ומעבר להר	20 דונם
סה"כ:	67 דונם

YHM2

עמוד 18 ביומן

בעצי פרי

עמק הזיתים	8 דונם
המדרון לצד הכביש	8 דונם
מילואים בעמק המזרחי	6 דונם
מעבר לקריה	30 דונם
מעבר לכביש	15 דונם
סה"כ:	65 דונם

שאלת העיבוד ושיטות ההכשרה

אין בכונתי להביא תכנית, אצין רק את הקוים העקריים של עקרוני ההכשרה. הורדת האבנים, מינימום של בנין גדרות, בורות לגפנים רגילים 40 / 40 לעצי פרי שישים במקומות של סלעים להרחיב את הבורות. אם להתחיל בחפירת בורות מוקדם אפשר בנקל לפתוח 2,000 בור לעצי פרי, 5,000 בורות לגפנים. בטוחני שלולא המאורעות היינו מספיקים הרבה גם השנה. אני לא שוכח שענף עצי פרי עדיין פרובלמטי ויתכן שהרבה דברים סתומים כיום יתבררו בעתיד. אבל הנסיון שכבר רכשנו לנו, מספיק בכדי להקים מטע קטן שיכניס לעובדיו שכר יום עבודה הוגן, וישלים את צורת המשק שלנו. אין להעמיד זה לעומת זה את ענף המטעים וענף הרפת. כבודו של כל ענף במשק במקומו מונח. יש צורך בפתוח ענף הרפת וכמובן בהרחבת הלול, ובשכלול כל ענפי המשק. אבל יש גם הכרח ממדרגה ראשונה לפתח ענף שדה, ואפילו אם הוא יכסה את יום העבודה גרידא. צריכים להודות שבא שנוי לטובה בזמן האחרון ביחס לענפי השדה, אבל עוד רבים המזלזלים בהם. כמו כן הנני מתעניין מאוד מהשנה הראשונה בהכנסי לענף בשאלת החשבון. עד היום אנו עוד טרם יודעים מה שהוא יסודי. ידוע רק שגדלה ההכנסה וקטנו ההפסדים. יש לציין שאנו מורידים כבר 50 לירות על חשבון אמורטזציה בשנה. הוצאות הזבול נכללות בחשבון של שנת הזבול. (קודם היו נוהגים לחלק הוצאה זו למספר שנים). צריכים פעם לברר מה עולה לנו דונם עצי פרי וכרם עד הפוריות. משנת הפוריות המטע צריך לשלם את יום העבודה.

YHM2

עמוד 19 ביומן

כל ההשקעות במטע, צריכות להתחלק למספר שנים, וכמו כן ההפסדים של מטע בלתי - מוצלח. אם נקח בחשבון שדונם עצי פרי וכרם עולה לנו 12 לירות הדונם, ייצא אפוא שאנו נצטרך לזקוף אמורטזציה על כל דונם עצי פרי בשנה מלירה וחצי עד שתי לירות, ולדונם כרם עד לירה לשנה על כל דונם. אין לקבל את המספרים שקבעתי בתור החלטיים, אבל הם מספיקים בשביל לשמש יסודות לתכניות שלנו. אני מקוה שהמטעים ינפו את קיומם בעתיד, לא רק מבחינה קבוצתית משקית אלא מבחינה מעשית. מפני שנכוינו ברותחין, אנו נושבים על קררים, כפי שגורס הפתגם. מתוך הרשלנות שלנו בשטח זה בעבר, אנו גוזרים על העתיד, אם כי השתנו הזמנים והתנאים. השנה התחלנו יותר מדיי מאוחר בעבודה לרגלי זה לרגלי המאורעות. אני יותר מדיי הייתי עסוק בענייני שמירה, וגם מפני זה שהיינו מעט מאוד חברים ולא הספקנו לנטוע את המינימום הדרוש לנו לפי התוכנית, אם כי לפי ההשגות בשנים ששלטו אצלנו בעבר, הרי נטיעה של 500 עצים דבר בעל ערך הוא. וכך נטע בערך 1,300 גפן. במשתלות לרגלי הסבה שהזכרתי לעיל לגמרי לא עסקתי בה. כמעט לא עבדנו אותה. לא רק שלא הכנונו משתלה חדשה לשנה הבאה כמו בכל שנה, אלא לא הרכבנו את הישנה. חסר לנו אדם מתאים ומתמיד בעבודה. על שאלת המשתלה בכלל אתעכב בפעם אחרת.

YHM2

עמוד 20 ביומן

הכנסת הכרמים השנה

הוצאות

עבוד 639 ימי עבודה

בציר 185 824 ימים, 214 לא"י

פרדות 217, 20.35

42	הוצאות במזומנים
21	70 טון זבל
25	אמורטזציה לכרמים
2.50	" לכלי עבודה
5	הובלת ענבים
331 לירה	סה"כ:

הכנסה

הערות	הכנסה (לא"י)	מס' דונמים	מחיר/ארגז	זן	מס' ארגזים
	66	12	29 גא"י	שסלה	231
	184	11	56.5 נמכר בקופסאות	המבורגי	329
	155	17	40	תמר	350
	6	1/3	45	אלפונס	13
	16	3	40	סטמבולי	39
	447				סה"כ
	331				הוצאה
	116				הכנסה נטו

יש להדגיש שהרבה פרי השנה חולק.
 אם נוסיף על חשבון הנוער 80 ימי עבודה אז יצא שיום עבודה הכניס 37 גא"י.